

ERFENIS ACCEPTEREN OF NIET ?

Beneficiaire aanvaarding en wettelijke vereffening

Indien iemand overlijdt heeft een erfgenaam met betrekking tot de erfenis drie mogelijkheden:

* **De erfenis zuiver aanvaarden.**

De erfgenamen hebben dan recht op alle bezittingen van de overledene, maar zijn tevens aansprakelijk voor alle schulden van de overledene.

* **De erfenis verwerpen.**

De erfgenaam ontvangt niets, maar is ook niet aansprakelijk voor de schulden.

* **De erfenis beneficiair aanvaarden (ook wel genoemd aanvaarden onder het voorrecht van boedelbeschrijving).**

De erfgenaam is niet aansprakelijk voor de schulden van de nalatenschap voorzover deze schulden de baten van de nalatenschap te boven gaan.

Kort gezegd: als de nalatenschap negatief blijkt te zijn hoeft de erfgenaam niet uit eigen middelen bij te passen.

Let wel: de keuze voor een wijze van aanvaarding kan geschieden door een wilsverklaring maar ook door gedragingen.

Als iemand zich zonder voorbehoud als erfgenaam gedraagt aanvaardt hij daardoor de nalatenschap zuiver en verspeelt daardoor zijn keuzemogelijkheid.

Veelal zal een erfgenaam beneficiair aanvaarden indien niet 100% duidelijk is dat de baten de schulden van de nalatenschap overtreffen.

In de wet is een aparte regeling opgenomen voor het geval een erfgenaam geen keuze uitbrengt voor aanvaarden, verwerpen dan wel beneficiair aanvaarden.

Indien in dezelfde nalatenschap een andere erfgenaam heeft verklaard beneficiair te aanvaarden en de betreffende erfgenaam daarvan op de hoogte is, dan wordt deze erfgenaam geacht ook beneficiair te hebben aanvaard indien hij binnen drie maanden nadat hij kennis heeft genomen van de beneficiaire aanvaarding zelf nog geen keuze heeft gemaakt.

Deze erfgenaam wordt dus na drie maanden geacht “automatisch” beneficiair te hebben aanvaard.

Beneficiaire aanvaarding heeft plaats door het afleggen van een daartoe strekkende verklaring op de griffie van de rechtbank van de woonplaats van de overledene.

U kunt dit zelf regelen bij de griffie van de rechtbank.

Aan griffiekosten bent u dan € 134,00 kwijt (per 1 januari 2022). Wanneer u het lastig vindt dit zelf te regelen, kunnen wij dat ook voor u verzorgen.

Ingeval meerdere personen beneficiair willen aanvaarden is het aan te raden dit gelijktijdig te doen.

Het griffierecht bedraagt dan voor alle personen in totaal € 134,00, en anders € 134,00 per persoon.

Wie een nalatenschap wil verwerpen is ongeveer dezelfde kosten kwijt.

De wet stelt in een aantal gevallen de beneficiaire aanvaarding verplicht, te weten:

- * indien er een minderjarige erfgenaam is: in dat geval wordt de nalatenschap namens deze minderjarige door zijn wettelijk vertegenwoordiger beneficiair aanvaard;
- * indien iemand wiens goederen onder bewind staan erft of indien de erfgenaam onder curatele staat, dient de wettelijk vertegenwoordiger (bewindvoerder of curator) beneficiair te aanvaarden.

Indien er sprake is van een beneficiaire aanvaarding van een nalatenschap dient de nalatenschap volgens de regels van de wet te worden afgewikkeld (wettelijke vereffening).

In beginsel zijn de erfgenamen gezamenlijk vereffenaars, dat wil zeggen degenen die de nalatenschap op de door de wet voorgeschreven wijze afwikkelen.

Het is ook mogelijk dat de rechtbank iemand anders tot vereffenaar benoemt.

De rechtbank kan dit zowel op eigen initiatief als op verzoek van één of meerdere erfgenamen doen.

Er is een aantal gevallen waarin, ondanks de beneficiaire aanvaarding, toch geen wettelijke vereffening hoeft plaats te hebben, te weten:

1. indien er een executeur is en deze kan aantonen dat de baten van de nalatenschap ruimschoots toereikend zijn om de schulden te kunnen voldoen;
2. indien een wettelijk vertegenwoordiger door de kantonrechter van de verplichting tot wettelijke vereffening wordt ontheven; hiervoor dient de wettelijk vertegenwoordiger een verzoek in bij de kantonrechter; bij dit verzoek zal de wettelijk vertegenwoordiger moeten aantonen dat de baten van de nalatenschap ruimschoots voldoende zijn om de schulden te kunnen voldoen;
3. indien er sprake is van een wettelijke verdeling en een ander dan de langstlevende echtgenoot de nalatenschap beneficiair aanvaardt, hoeft er niet volgens de wet vereffend te worden; van een wettelijke verdeling is sprake indien de overledene een echtgenoot of geregistreerd partner nalaat en geen testament heeft gemaakt of juist in het testament de wettelijke verdeling van toepassing heeft verklaard.

Voor nadere informatie omtrent de wettelijke verdeling wordt verwezen naar de brochure “Ouders en kinderen: het erfrecht”.

Indien geen van deze drie uitzonderingen van toepassing is en de nalatenschap beneficiair is aanvaard, dan zal de afwikkeling van de nalatenschap dus volgens de regels van de wet plaatshebben (wettelijke vereffening).

Veelal zal dit het geval zijn ingeval niet zeker is of de baten van de nalatenschap toereikend zijn om de schulden te voldoen of indien zeker is dat het saldo van de nalatenschap negatief is.

Voor de wettelijke vereffening gelden de navolgende wettelijke regels:

- * Als de schulden de baten overtreffen dienen de vereffenaars (in beginsel de gezamenlijke erfgenamen) dit zo spoedig mogelijk mee te delen aan de kantonrechter.
- * De vereffenaars zijn verplicht de kantonrechter alle gewenste inlichtingen te verschaffen en de aanwijzingen van de kantonrechter op te volgen.

- * De vereffenaars stellen zo spoedig mogelijk een boedelbeschrijving (een overzicht van alle aanwezige bezittingen en schulden) op.
- * De boedelbeschrijving wordt ter inzage gelegd op het kantoor van de boedelnotaris of op de griffie van het kantongerecht.
De vereffenaars kunnen de kantonrechter verzoeken om hen te ontheffen van deze verplichting.
- * De vereffenaars lichten de schuldeisers schriftelijk in; indien de adressen van de schuldeisers niet bekend zijn, dient dit te worden meegedeeld aan de kantonrechter.
De kantonrechter kan de vereffenaars de verplichting opleggen om de schuldeisers op te roepen door middel van een advertentie in een krant.
- * Zodra er een uitdelingslijst (een inventarisatie van de vorderingen en schuldeisers) is gemaakt en goedgekeurd voldoen de vereffenaars de schulden.

Wat gebeurt er als een vereffenaar zich niet aan de regels houdt?

De wet bepaalt dat, in geval van beneficiaire aanvaarding, een erfgenaam niet verplicht is om een schuld van de nalatenschap uit eigen middelen te voldoen, tenzij hij vereffenaar is en in de vervulling van zijn verplichtingen zodanig in ernstige mate tekortschiet dat hem daarvan een verwijt kan worden gemaakt.

Het niet naleven van de regels kan derhalve tot **privé-aansprakelijkheid** leiden, zodat de erfgenaam de schulden uit eigen middelen dient te voldoen.

De minister stelt zich op het standpunt dat het niet melden aan de kantonrechter van het feit dat de nalatenschap wellicht negatief is, reeds een zodanig tekortschieten is dat men in privé aansprakelijk wordt voor de schulden van de nalatenschap.

Kosten

Indien en voorzover de notariële en andere kosten van afwikkeling van de nalatenschap niet kunnen worden betaald uit de nalatenschap, komen deze voor rekening van de opdrachtgever.

Geen zin in kosten en rompslomp

Als u de mogelijke aansprakelijkheid voor de kosten en de rompslomp niet wenst, kunt u besluiten om de nalatenschap te verwerpen.

Dan worden de kosten en problemen verschoven naar de overige erfgenamen (NB: als u verwerpt, is het mogelijk dat uw eigen kinderen erfgenaam worden; in dat geval verlegt u de problemen naar uw eigen kinderen!).

Zijn die er niet, dan komen verdere familieleden aan bod, die eventueel ook weer kunnen verwerpen, enzovoort.

Hebben tenslotte alle afstammelingen van de grootouders van de overledene verworpen, dan valt de nalatenschap toe aan de Staat der Nederlanden.

Overigens is verwerping niet mogelijk als u de nalatenschap al zuiver of beneficiair heeft aanvaard.